

De zelftekenaar

Wat gaan we doen?

Jean Tinguely, een Zwitserse kunstenaar (1925 - 1991), maakte bewegende kunstwerken. Hij gebruikte oud ijzer in combinatie met heel veel andere spullen, bijvoorbeeld tandwielen, kettingen, aandrijfbanden, stukken hout en oude gebruiksvoorwerpen. Soms monteerde hij viltstiften en kleurpotloden aan het kunstwerk, die dan een willekeurige tekening op een opgehangen stuk papier maakten.

Wat gaan de kinderen ervaren en leren?

De kinderen maken, in navolging van Tinguely, een zelftekende machine van een spons, viltstiften en een kleine melkschuimklopper op batterijen. Ze maken een bewegend object en maken daar viltstiften aan vast. Zodra het object gaat bewegen, maken de viltstiften automatisch een tekening op het papier. Kinderen die een extra uitdaging willen, ontwerpen een zelftekenaar van andere materialen. Alles mag, zolang het ontworpen apparaat maar viltstiften (of kleurpotloden) willekeurig over papier kan laten bewegen.

De kinderen ervaren dat je de eigenschappen van alledaagse voorwerpen (spons, melkschuimer) op een andere manier kunt toepassen dan waarvoor ze zijn bedoeld. Ze leren hoe ze de krachten van een bewegend apparaat kunnen overbrengen op het tekenmateriaal, zodat er een tekening ontstaat.

Ze leren een origineel apparaat te ontwerpen, maken en bijstellen, en leren hun creatieve denken te gebruiken.

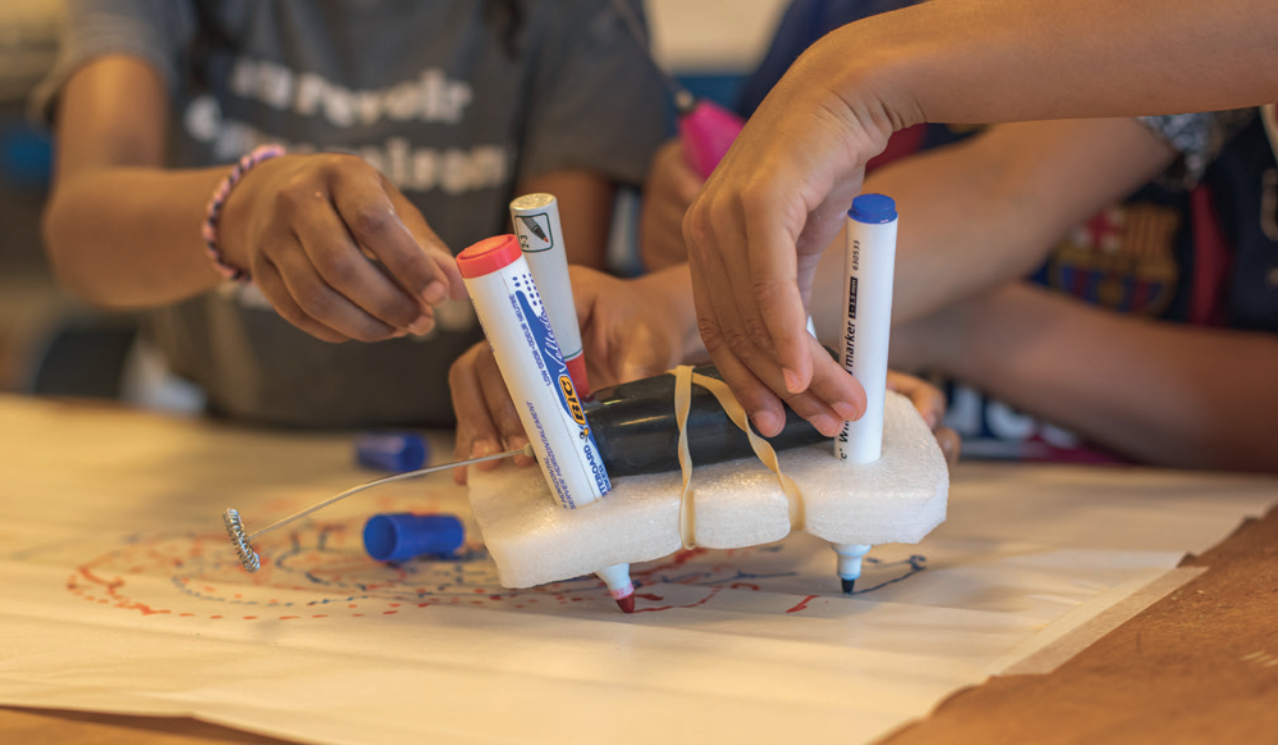
Activiteit

Neem boeken of afbeeldingen mee van Tinguely. Laat op het digibord foto's en filmpjes zien van de kunstwerken. Besteed speciaal aandacht aan de zelftekenende machines die hij heeft gemaakt.

Vertel de kinderen dat wij ook zo'n machine gaan maken. Geef ze een grote keukenspons en vier viltstiften. Met de punt van een schaar maken de kinderen gaten in de hoeken van de spons. Daar steken ze de viltstiften met de punt omlaag doorheen. Misschien moeten ze de spons iets dunner maken. Met elastiek of touw monteren ze de melkschuimklopper op de spons, tussen de omhoog stekende bovenkanten van de viltstiften. Wanneer de melkschuimklopper inschakelt, zal de machine over het papier gaan dansen waardoor er vanzelf een tekening ontstaat. Kun je, door het uiteinde van de melkschuimklopper een klein beetje te verbuigen, het apparaat harder laten bewegen?

Het is het leukst als de kinderen hun apparaat op grote vellen papier kunnen 'loslaten' om te zien wat

er gebeurt. Je kunt ook groepstekeningen maken door meerdere apparaten tegelijk op het papier te laten dansen. Probeer ook eens meer dan vier viltstiften in de spons te prikken. En lukt het ook met vetkrijt, houtskool, of andere tekenmateriaal?

Vervolgactiviteit

Vraag de kinderen of ze andere machines kunnen bedenken, die ook zelf kunnen bewegen en tekenen. Laat ze eerst vrijuit overleggen, ontwerpen en tekenen. Misschien kun je suggesties geven, zoals werken met leeglopende ballonnen, het gebruik van opwindspeelgoed (auto's, beestjes, etc.) of speelgoed op batterijen. Stimuleer de kinderen om materialen van huis mee te nemen.

Het meegebrachte materiaal kan inspireren tot het maken van ontwerptekeningen. Laat in de ontwerptekening ook zien hoe je kleine uitdagingen oppakt. Laat bijvoorbeeld zien hoe je de onderdelen vastmaakt. Gebruik je plakband, elastiek, plakgum of misschien paperclips? Schrijf dat bij de tekening of leg een lijstje aan van spullen die je voor je ontwerp nodig hebt. Laat de zelftekenaars door de kinderen in elkaar zetten en testen. Werkt de machine niet, wat kun je er dan aan veranderen om het probleem op te lossen?

Bespreek de werking van de zelftekenaar met de kinderen. Wat heb je gedaan om ervoor te zorgen dat de beweging wordt overgebracht op het tekenmateriaal? Maak een tentoonstelling van de zelftekenaars, de tekeningen en de ontwerpschetsen. Laat de bezoekers (ouders en kinderen) eens raden welke tekening bij welke zelftekenaar hoort.

Wat heb je nodig?

- ▶ Boeken, foto's of filmpjes over het werk van Tinguely
- ▶ Grote keukensponzen (geen schuursponsjes)
- ▶ Viltstiften
- ▶ Scharen
- ▶ Elastiek of touw
- ▶ Melkschuimkloppertjes
- ▶ Grote vellen papier
- ▶ Andere tekenmateriaal, zoals vetkrijt, houtskool of kleurpotloden
- ▶ Voor de vervolgactiviteit: ballonnen, opwindspeelgoed (auto's, beestjes, etc.), speelgoed op batterijen
- ▶ Plakband, elastiek, plakgum, paperclips, splitpennen, et cetera

